

Monografię autorstwa prof. Kisielewicz charakteryzuje różnorodność poruszanych problemów. Obejmuje ona wszystkie aspekty funkcjonowania Oflagu VII A w Murnau. Książka została napisana poprawnym językiem, z zachowaniem rygorów charakteryzujących publikacje naukowe.

Reasumując, omawiana publikacja w istotny sposób wzbogaca polską historiografię II wojny światowej o nowe ustalenia. Jest ona adresowana zarówno do profesjonalistów, jak i do pasjonatów historii, w tym młodzieży, oraz byłych jeńców wojennych i członków ich rodzin.

Wojciech Włodarkiewicz

ZAPISKI BIBLIOGRAFICZNE

Krzysztof M. Gaj, *1. Dywizja Pancerna (organizacja wielkiej jednostki pancерnej PSZ na Zachodzie – sierpień 1944 r.)*, Napoleon V, Oświęcim 2015, 234 s.

Tematem książki Krzysztofa M. Gaja jest organizacja 1 Dywizji Pancерnej w sierpniu 1944 r. Przedstawienie struktury jednej z najbardziej znanych wielkich jednostek Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie za ten okres nie jest przypadkowe. Właśnie wówczas dywizja włączyła się do walki i wzięła udział w ciężkich bojach we Francji.

Szczegółowy podział pracy wynika wprost z ogólnej organizacji jednostki. W rozdziale pierwszym autor omawia strukturę Kwatery Głównej – organu dowodzenia dywizji – a także części służb: poczty polowej, plutonu opieki, sądu polowego, służby pieniężnej i kasy polowej. Rozdział drugi jest poświęcony oddziałom dywizyjnym, w tym 10 pułkowi strzelców konnych – oddziałowi rozpoznawczemu 1 DP. Dwa kolejne oddziały posłużyły autorowi do prezentacji struktury dwóch brygad dywizji: 10 Brygady Kawalerii Pancерnej oraz 3 Brygady Strzelców. W rozdziale piątym przedstawił organizację rozbudowanej artylerii jednostki, w tym dowództwo oraz cztery pułki artylerii: dwa motorowej (samobieżnej i holowanej), przeciwpancernej oraz przeciwlotniczej. W rozdziale szóstym autor omawia skład i wyposażenie saperów dywizyjnych. Tematem następnego rozdziału pracy są pododdziały łączności. W tej części znalazła się prezentacja wykorzystywanego sprzętu, a także organizacja systemu dowodzenia i łączności dywizji. Ostatnie trzy rozdziały autor poświęcił służbom jednostki: materiałowej, warsztatowej oraz sanitarnej. W zakończeniu autor podsumował struktury oraz szczegółowo opisał sprzęt i wyposażenie dywizji.

Praca autorstwa Krzysztofa M. Gaja powstała w wyniku wieloletnich badań archiwalnych oraz dogłębnej analizy materiałów źródłowych i opracowań. Tekst wzbogacają liczne schematy, szkice i tabele oraz fotografie. Książkę uzupełnia obszerna bibliografia – źródła drukowane, instrukcje, wspomnienia oraz opracowania naukowe i popularnonaukowe.

Hubert Jando, *ORP „Orzeł” – historia i hipotezy jego zatonięcia*, Muzeum Marynarki Wojennej, Gdynia 2015, 272 s.

Książka *ORP „Orzeł” – historia i hipotezy jego zatonięcia* powstała na podstawie rozprawy doktorskiej Huberta Jando. Stanowi rezultat 10-letnich badań na temat losów słynnego polskiego okrętu podwodnego, który zaginął na Morzu Północnym wiosną 1940 r. Autor jest pracownikiem Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Centrum Techniki Morskiej S.A., od 2008 r. brał udział w 4 wyprawach w poszukiwaniu śladu po jednostce. Przygotowując dysertację, korzystał z polskich i zagranicznych archiwów.

Treść książki została ujęta w 3 rozdziałach. W pierwszym autor przedstawił historię powstania ORP „Orzeł” oraz losy jednostki do przybycia do Wielkiej Brytanii. W drugim odtworzył przebieg służby z baz brytyjskich, w tym udział w kampanii norweskiej, w trakcie której polski okręt zatopił niemiecki statek „Rio de Janeiro” transportujący żołnierzy przed inwazją na Norwegię i Danię. Ostatni, trzeci rozdział pracy został poświęcony omówieniu 8 hipotez na temat zaginięcia „Orła” oraz próbie ich weryfikacji. Na podstawie analizy materiałów źródłowych autor wskazuje na najbardziej prawdopodobny przebieg zdarzeń, które doprowadziły do utraty jednostki Polskiej Marynarki Wojennej.

Książkę uzupełniają: bibliografia, indeks rzeczowo-osobowy, liczne fotografie, fotokopie dokumentów, schematy i szkice oraz listy załogi okrętu w czasie poszczególnych patroli.

Dorota Czajkowska